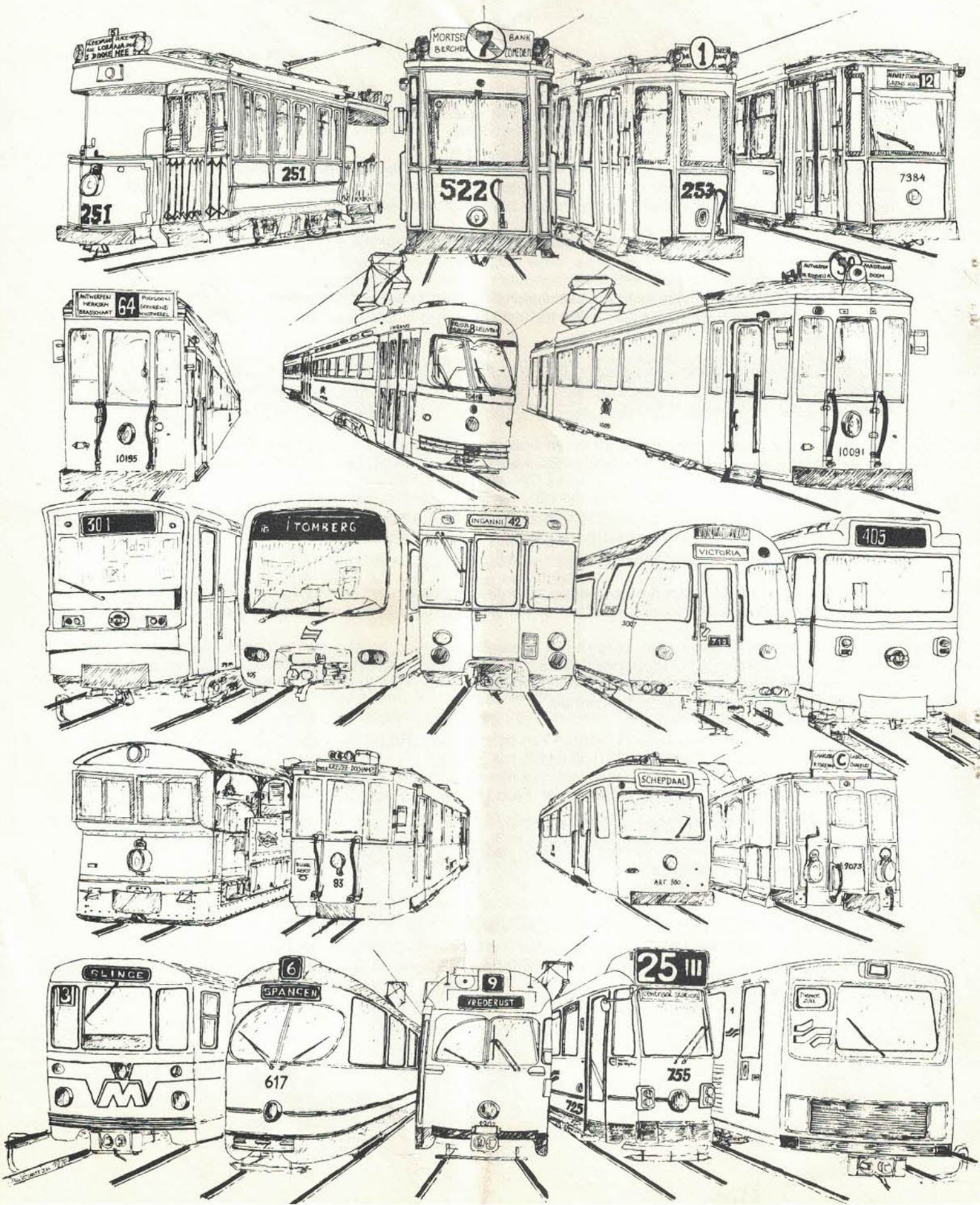

maandblad van de Vereniging voor Belangstellenden in het
Openbaar Vervoer

verantwoordelijke uitgever: Roger Bastaens
Baggenstraat 6
b-2200 Borgerhout

VeBOV - KOERIER is het maandblad van de Vereniging voor Belangstellenden in het Openbaar Vervoer - vzw.

Alle inlichtingen en bijdragen in dit blad verstrekt, mogen slechts worden overgenomen mits schriftelijke en voorafgaande toestemming van de redactie. Bronvermelding is steeds vereist.

Ondertekende inzendingen blijven onder verantwoordelijkheid van de auteur, en geven niet noodzakelijk het standpunt van de redactie weer.

Redactie: R. Bastaens en F. Geens.

Hoofdredactie en verantwoordelijke uitgever:

Roger Bastaens, Baggenstraat 6, - B - 2200-Antwerpen-Borgerhout.
Telefoon: (031) 36.04.92, na 18 uur.

BESPARINGEN OP HET OPENBAAR VERVOER.

Wij hebben al meermaals betoogd dat wij niet goed begrijpen wat men in België bedoelt als men zegt het openbaar vervoer te gaan bevorderen. De Regering vaardigt besparingsmaatregelen uit, - die overigens al enkele jaren geleden hadden moeten ingevoerd worden - en meteen wordt besloten alle begrotingen met 2% in te krimpen. Onder "alle begrotingen" is ook deze van het openbaar vervoer begrepen. Onze regeerders scheren meteen alle noodwendigheden over dezelfde kam. Toch is men nog in de volle periode dat men zegt het openbaar vervoer te zullen bevorderen. Men kiest dus zonder omhaal voor de gemakkelijkste weg, een weg die naar voren uit voor de kiezers het eerlijkst lijkt. De meeste mensen staan er niet bij stil, eenvoudig al omdat ze er van overtuigd zijn dat ze toch bedrogen worden, hoe dan ook. Deze zienswijze alleen al moest onze politici tot nadenken aansporen, maar dat is niet het geval. Het komt ons voor dat de toestand zo benard is, dat zelfs onze politieke leiders ervan overtuigd zijn dat er nog maar weinig te redden valt, en men neemt dus maar eender welke maatregel. Graag aangenomen dat goede maatregelen goud waard zijn en niet voor het grijpen liggen. Als men echter te allen prijze tot goede resultaten wil komen, dan lijkt het ons dat verstandige maatregelen niet in gelijkwaardige percenten worden uitgedrukt, maar dat waarde wordt gehecht aan de rangorde der dingen. Tot de voorgenomen besparingen hoort vooraan te staan het benzineverbruik. Er is dus een enige kans om de openbare vervoersdiensten aantrekkelijk te maken, en wat doet men? Eerst de prijzen met 12% "aanpassen" en dan de frekwenties verminderen. Langer dan tien minuten wachten op een tram van het stadsvervoer is al weinig aantrekkelijk, maar het blijft te doen. Een buitenstadendienst die maar om het uur rijdt verminderen tot twee uur wachten, dat is ongeveer zinloos. Weinig mensen brengen de moed op om met zulke frekwenties rekening te houden, en als het enigszins anders kan, wordt ook een andere maatregel genomen, die haast altijd uitdraait op het grijpen naar eigen vervoersmiddelen. Benzinebesparing is daar niet mee geholpen. We zijn nu in volle vakantieperiode, en daardoor zijn alle diensten op zichzelf al sterk ingekrompen. Op twee maanden maakt dat al een aardige besparing uit. Die wordt nu ruimschoots bedorven door het inschakelen van eigen vervoersmiddelen zoals auto en andere benzineverbruikende tuigen. Het resultaat moet dus ongeveer

tegengesteld zijn aan de beoogde verwachtingen. Daaruit volgt dan weer dat zulks te voorzien was, en tot dergelijke maatregelen overgaan, dat is niet regeren.

Ik weet het, de doorsnee burger die gebruik maakt van een eigen wagen om tijdens het weekeinde familie of vrienden te bezoeken, zal ook al niet gemakkelijk bereid gevonden worden om daar verandering in te brengen. Het zijn zij wellicht niet die grote besparingen zullen teweeg brengen. Waarom niet het zeer bij de wonde zelf bestrijden?

We gunnen elk diertje graag zijn pleziertje, en we zullen de laatste zijn om daar tegen in te gaan, maar hoeveel privé-vliegtuigen stijgen er tijdens de weekeinden op om de stad eens van bovenuit te bezien, of zelfs dat nog niet, gewoon maar om te vliegen. Dat is ook weer begrijpelijk, want iemand die een vliegtuig bezit, maakt daar graag gebruik van. Dat plezier-tje zal echter veel meer energie verbruiken dan een bromfiets. Ook daar valt weer wat van te zeggen. Ga maar eens kijken aan de stadsranden, waar wat vrije grond ligt, liefst met wat oneffenheden. Daar wordt door tientallen jongeren vaak urenlang een mini-cross gereden, met alle gevaren vandien. Om niets. Of om af te reageren? Misschien. Meteen kunnen we vaststellen hoe ingewilleld het probleem is. Niettemin blijft het onbegrijpelijk dat men het openbaar vervoer, inplaats van het te bevorderen, treft met zogenaamde besparingen, die het alleen maar kunnen eftakelen. Alleen maar om te zeggen dat wij niet geloven in zulke maatregelen, meer nog, dat wij bezwaarlijk kunnen aanvaarden dat onze regeerders zélf daarin geloven. Maar toch worden deze maatregelen genomen. Misschien wordt het ons wel duidelijk als we nagaan in hoeverre men de staatsinkomsten weer eens overschat heeft. Dat is ook een miljarden-aangelegenheid, en ja, "alle baten helpené zei de mug, en ze plaste in de zee. Maar dan blijft nog steeds de vraag onopgelost, welke baten men verwacht van die 2% inkrimping op de begroting van verkeerswezen. Of is dat tóch een miskleum?

- r -

150 JAAR STADSVVERVOER IN BELGIE.

Tot 15 oktober is er gelegenheid de tentoonstelling 150 Jaar Stadsvervoer in België te bezoeken in de stp Woluwe van de MIVB. Omdat we vanwege de MIVB, buiten de affiches, geen enkele mededeling kregen, geven we hier de inlichtingen die we via derden ontvingen. Het tentoongestelde materieel is:

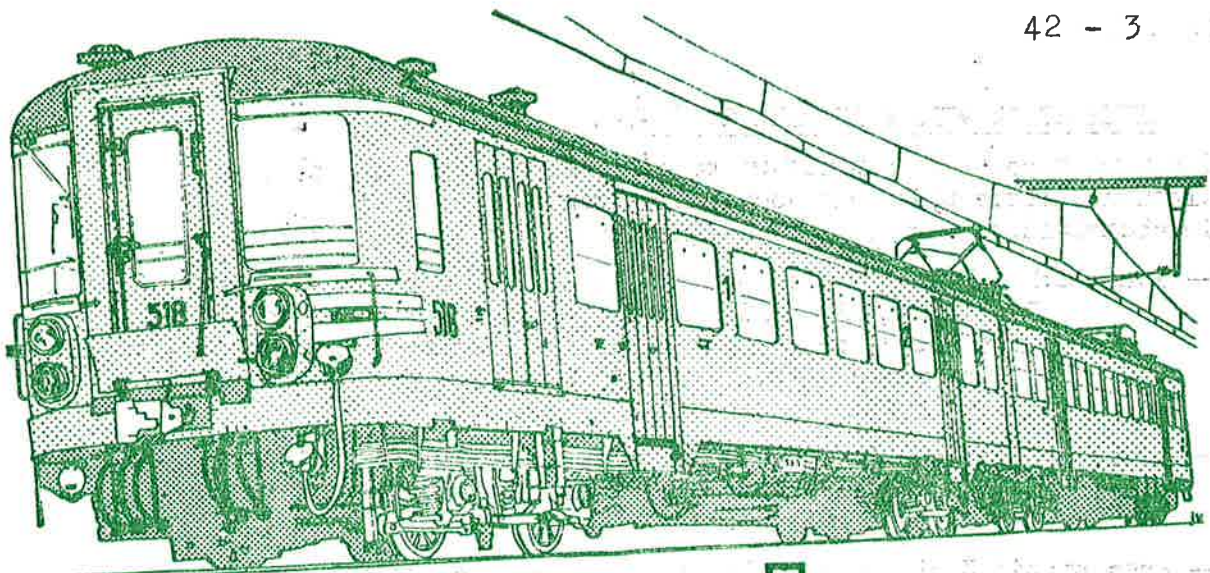
MIVB: paardetrans 6, 7, 31 zn 240. ab 515, tb 6023, mw: 346, 410, 984+301, 1002+102, 1291+671, 1348+29, 1505, 1753, 1763, 5001, sneeuwruimer 95.

MIVA: 484+919, en tb 45 (ex. STIL)

MIVG: 328+55. NMVB: hl 1066+ A 11751, mw 19 en mw 10112.

STIC: 310. STIL: mw 43, bw 366 en tb 402. STIV: mw 72.

De toegangsprijs is 20 fr per persoon, terwijl een rit met de historische tram van Woluwe naar Tervuren en terug, 80 fr kost. OP 15 AUGUSTUS richt de VeBOV haar jaarlijkse vakantieuittap in. We brengen dan een bezoek aan de tentoonstelling, en rijden de traditionele rit naar Tervuren. Bijeenkomst in de wandelzaal van het Noordstation om 11 uur. Elke deelnemer betaalt zijn kosten. Wij bevelen een dagkaart aan, die ter plaatse kan aangeschaft worden. Het middagmaal kan ter plaatse genomen worden. Afspraak dus: Brussel Noord, 15 aug. 11 uur. Iedereen kan mee. Een gezellige dag natuurlijk, maar je moet er bij zijn! Eventuele inlichtingen, telefonisch voorzitter: (031) 36.04.92, zoals steeds na 18 uur.

spoorslags

HET NIEUWE SPOORBOEKJE

N.M.B.S. VOLGT VEBOY-VOORSTEL.

Onze aandachtige lezers herinneren zich misschien nog wel het volgende zinnetje uit onze VeKo 32 bladzijde 8: 'Waarom eens geen foto's in het spoorboekje geplaatst? Onze treinen zijn toch zo lelijk niet!' Blijkbaar heeft de NMBS op dit voorstel ingepikt en zo vinden we in het nieuwe spoorboekje acht foto's verdeeld over vier paginas. Op deze foto's vinden we zowel afbeeldingen die de spoorliefhebber plezier doen als de gewone lezer van het spoorboekje. Inderdaad wisselen opnamen van de nieuwe M4-rijtuigen en de Eurofima-wagens af met een foto van een der vrouwelijke treinwachters. Beslist een goede keuze. Dank je NMBS!

HEELWAT VERBETERINGEN DANKZIJ ELEKTRIFIKATIE EN TOERISTISCHE TREINEN.

Daar waar er vorig jaar slechts op één lijn, een nieuwe lijn overigens, een daadwerkelijke hernieuwing van de dienst te vermelden was, namelijk op Hasselt-Genk, is dit nu het geval voor twee lijnen. Inderdaad gingen vanaf 1 juni de treinen op de lijn 75 Gent-Kortrijk, en lijn 52 Antwerpen-Boom elektrisch rijden. Tezamen met het inleggen van de treinen Oostende-Roosendaal, het herinrichten van diensten tussen Antwerpen en Herentals naar Turnhout en Neerpelt en het aanpassen van de diensten op lijn 54 (St-Niklaas-Mechelen) aan de nieuwe dienstregeling op de lijn 59 (Antwerpen-Gent) geeft dit alles heelwat wijzigingen in de uurtabellen. Anderzijds worden voor het najaar nieuwe belangrijke wijzigingen verwacht met name op de lijnen 57 Dendermonde-Zele-Lokeren, Antwerpen-Lier-Aarschot-Leuven en op Manage-Bergen en La Louvière-Brussel. Minpunten zijn er helaas ook, zij het veroorzaakt door de elektrifikatie- of vernieuwingswerken op enkele lijnen zoals Bergen-Doornik-Moeskroen en tussen Boom-Puurs-Dendermonde. Op deze laatste verbinding zullen de reizigers het gedurende drie jaar met autobussen moeten stellen.

UITZICHT EN VERWIJZINGSBLADZIJDEN.

Laten we eerst eens het nieuwe boekje bekijken op het vlak van het algemene uitzicht, de erin voorkomende verwijzingsstabellen, de druk en leesbaarheid, o.d. en daarna de inhoud per lijn beschouwen.

- Formaat: Het boekje heeft het vorig jaar ingevoerde A5-formaat behouden. Dit formaat is weliswaar te groot om het boekje handig te kunnen onderbrengen in vestzak of handtas, maar kom we gaan hierover toch niet struikelen. Het grotere formaat bevordert alloszins de leesbaarheid.
- Leesbaarheid: Deze is opnieuw uitstekend. De vorig jaar ingeslagen weg werd aangehouden zodat onze pluim die we in VeKo 32 gaven mag behouden worden.
- Presentatie: Zoals in de inleiding betoogd werd volgde de NMBS ons voorstel in en voorzag foto's in het boekje. Mooi zo!
- Symbolen: Er werden enkele nieuwe symbolen ingevoerd. Het symbool duidt op 'Enkel uitstappen' daar waar 'Enkel instappen' betekent. Bepaald vaak vinden we deze twee nieuwe symbolen nog niet terug in de tabellen. Voor een toepassing zie blz 378 waar er te Bergen enkel mag uitgestapt worden van trein 483. Het symbooltje dat vorig jaar vergeten was is nu wel vermeld. Nieuw is ook het begrip . Voorbode van eigen NMBS-Intercity treinen? Overigens blijkt in de Franse tekst de vertaling 'Intercité' gebruikt te worden meer voor de trein Parijs-Brussel. Indien de Franstalige Belgen dit zouden handhaven, wordt het dan in het Nederlands 'Interstad' of houden wij het bij het meer internationaal begrip 'Intercity' dat ook in Nederland en Duitsland gebruikelijk is? Graag de mening van onze lezers. Anderzijds verdween op bladzijde 9 het symbool aangezien er nu duidelijk vermeld staat, op bladzijde 12, dat er voor binnenlandse treinen geen plaatsreservering mogelijk is, tenzij voor groepen. Wel vinden we het symbool terug boven de internationale treinen. Misschien ware het dan toch beter het voorraan in de verwijzingstabel te behouden.
- Kaarten: De grote kaart bleef ongewijzigd. Het klein kaartje, voorraan in het spoorboekje vertoont een...flater van belang. Inderdaad verdween zo opeens, althans in het exemplaar dat ons voorligt, de verbinding naar Genk, die nochtans voorkwam op het kaartje van vorig jaar. Wat is hier gebeurd? Beter de drukproeven nakijken jongens!
- Taalgebruik: Ipso facto gelden nog steeds dezelfde opmerkingen die we vorig jaar aanhaalden. Nog steeds schijnt men bij de spoorwegen niet te willen erkennen dat 'n gemeente zoals Flobecq, net zoals Ronse bijvoorbeeld faciliteiten biedt aan haar anderstalige minderheid, en dus moet vermeld worden met eveneens de Vlaamse benaming Vloesberg. Wel juist is dit vermeld voor bvb Tngchien-Edingen. En alhoewel in de Duitse en Engelse teksten voorraan in het boek meer evenwichtig verwezen wordt naar zowel de oorspronkelijke Nederlandse en Franse tekst (in plaats van zoals vroeger steeds enkel de Franse tekst), betreuren we toch dat in de nieuwe 'Lijst van NMBS-stations' de bijkomende vermeldingen voor enkele Brusselse stations in het Duits en Engels enkel te vinden zijn onder de Franse stationsbenaming. Meer evenwichtigheid ware sympathieker geweest.

INHOUD: DE LIJNTABELLENLijn 12: Antwerpen-Essen-Rosendaal.

Er vertrekt nu om het half uur een direkte trein uit Antwerpen naar Rosendaal. Op het uur 18 is dit de trein uit Oostende, op het uur 51 de trein uit Brussel naar Amsterdam, behalve om 11.51. De Oostende-Rosendaal stopt overigens niet te Essen, de Benelux-dienst wel. In de andere richting zijn de vertrekken te Rosendaal om .55 voor Oostende en om .12 naar Brussel.

De $\text{E } 4207$: Antwerpen v.6.55 - Essen a.7.33 is verlengd tot Rosendaal. Van daaruit doet dit treinstel dan de $\text{E } 1758$ naar Oostende met vertrek om 7.55 uur. Enkele omnibussen in de namiddag zullen eerder vertrekken uit Antw-C. maar moeten evenwel te Kapellen wachten om de uit Oostende komende trein voorbij te laten.

Vermelden we nog dat de $\text{E } 151$: Den Haag v.5.27 - Brussel Zuid a.7.58 van maandag tot vrijdag beperkt wordt tot Brussel Noord en daar terug vertrekt als $\text{E } 158$ om 8.10 naar Amsterdam.

De $\text{E } 160$: Brussel-Zuid v.8.28 - Amsterdam a.11.35 is afgeschaft. Nieuw is ook het voorbijkomen op zaterdagochtend en op donderdagniddag van de Costa-Brava-Expres. Fotografien op post!

Lijn 15: Antwerpen - Herentals - Geel - Mol - Neerpelt
Turnhout Hasselt

Tussen Antwerpen en Neerpelt en tussen Herentals en Turnhout is de uurdienst nu hersteld, dankzij de voltooiing van spoorwerken, i.v.m. de elektrifikatie. Antwerpen: v. alle uren 38, Neerpelt a. alle uren 55.

Neerpelt v. alle uren 12 - Antwerpen a. alle uren 32.

Sommige treinen uit Neerpelt stoppen niet meer te Overpelt.

De trein van 13.38 uit Antwerpen rijdt nu naar Hasselt i.p.v. naar Neerpelt.

Lijn 16: Er zijn geen wijzigingen te melden op deze lijn, behalve dan het wegvallen van de Ardennen gedurende de zomer. Op deze lijn worden wel aanzienlijke verbeteringen verwacht in het najaar ten gevolge van de elektrifikatie van het baanvak Antwerpen-Aarschot-Louven.Lijn 21: Genk - Hasselt - Landen

M 1897 op zaterdag en zondag tijdens de zomer vertrekt nu uit Genk om 7.29 naar Antwerpen met aankomst om 9.00. Dit motorstel doet dan de Hageland-Bokrijk naar Genk en terug. 's Avonds vertrekt hij dan als M 1898 uit Antwerpen om 20.26 naar Genk a.22.10. Tussen Hasselt en Genk rijdt hij als stoptrein.

Lijn 21bis: Hasselt - Wisden

Nog steeds een even slechte dienst op deze ten dode opgeschreven lijn met slechts vijf treinen in de week naar Wisden en slechts twee tot As.

Lijn 36bis: Brussel-Centraal - Zaventem-Luchthaven.

Nog steeds houdt men het in de avonduren bij een busdienst.

Lijn 52: Antwerpen - Boom - Puurs - Dendermonde.

Tussen Antwerpen en Boom wordt er nu elektrisch gereden. Tussen Boom en Dendermonde wordt de treindienst voor drie jaar onderbroken en vervangen door een busdienst.

Tussen Antwerpen en Boom wordt de uurdienst behouden, er zijn er overigens, zoals vroeger reeds het geval was, vertrekken vanaf Antwerpen-Noorderdokken.

Op zon- en feestdagen stoppen de treinen niet te Hemiksem-Werkplaatsen en te Boom-Krekelenberg.

Lijn 53:Mechelen - Dendermonde - Gent.

Tijdens de weekeindes is er een gevoelige verbetering waar te nemen in de uurregeling. Op zon- en feestdagen rijden er nu 16 treinen, in plaats van 9 vroeger. Op de zaterdagen rijden er ook enkele treinen meer. Dit alles komt neer op een klokvaste uurdienst in beide richtingen. Van maandag tot vrijdag is er overwel bijna niets veranderd, behalve dan dat er geen rechtstreekse verbinding meer is van en naar Kortrijk.

Lijn 53bis:Leuven - Haacht - Mechelen.

De direkte treinen naar Mechelen vertrekken nu 17 minuten vroeger uit Leuven, zodat er geen aansluiting meer is met de treinen uit Genk en Luik.

Lijn 54:Mechelen - Sint Niklaas.

Op deze lijn is niet het aantal treinen maar wel de uurregeling grotendeels gewijzigd geworden. Bedoeling is betere aansluitingen te geven met de gewijzigde diensten op lijn 59. De ochtend- (richting Brussel) en namiddagtrein (richting St-Niklaas) die rechtstreeks bollen tussen Brussel en Sint Niklaas, met kopmaken en lokwissel te Mechelen, blijven behouden.

Lijn 57:Lokeren - Zele

In afwachting van een elektrische dienst tussen Lokeren en Dendermonde is de beperkt dienst met stellen 44 behouden, zij het met een gewijzigde uurregeling, ook weer ingevolge de wijzigingen op lijn 59. De beide vroege treinen in beide richtingen vielen echter weg. Afwachten wat de elektrische dienst wordt.

Lijn 59:Antwerpen - Sint Niklaas - Gent.

Het aantal direkte treinen tussen Antwerpen en Gent is van 29 op 38 gebracht, dit alle dagen en in beide richtingen!

Roosendaal :	55	44	49	43
Antwerpen :	29	18	08	25
St. Niklaas :	48	53	17	16
Lokeren :	57	44	38	56
Gent St.P. :	18	24	05	26
Kortrijk :				
Oostende :	58	41		

De treinen Oostende-Roosendaal zijn beperkt tot Antwerpen op 25 december 1980, op 1 januari en op 19 april 1981.

Lijn 75:Gent - Kortrijk - Moeskroen - Rijsel.

Gevoelige verbetering van de dienst ingevolge de elektrifikatie. Er is nu in beide richtingen om het uur een trein, die niet stopt tussen Gent en Kortrijk: Gent v. uur 38, Kortrijk A. uur 05. Kortrijk v. .26, Gent a. .54.

Daartussen bollen op zowat een half uur van deze direkte treinen semi-direkte treinen met halte te Harelbeke, Waregem, Deinze en De Pinte. Tussen Kortrijk en Rijsel bestaat er om de twee uren een semi-direkte trein, gereden met Frans dieselmaterieel die aansluit met de trein van en naar Antwerpen. Deze treinen stoppen te Moeskroen, Toorkonje (Tourcoing), Robeke (Roubaix) en Croix-Wasquehal.

Daartussen bollen nog de stoptreinen Kortrijk-Moeskroen.

Lijnen 91/92: De verbinding Geraardsbergen - Aat - Bergen, voordien lijn 90bis, werd nu gesplitst in de lijnen 91 Geraardsbergen - Aat en 92 Aat - Bergen. Er zijn geen noemenswaardige wijzigingen aan de uurregeling.

Lijn 78: Moeskroen - Doornik - Bergen.

De treinen die rijden tussen Moeskroen en Doornik stonden voorheen vermeld in de tabel van lijn 75. Ze werden nu opgenomen in tabel lijn 78.

Wegens elektrifikatiewerken is de lijn 78 voor minstens één jaar onderbroken tussen Blaton en Doornik. Tussen beide steden wordt de spoordienst vervangen door autobussen. Er zijn evenwel nog enkele rechtstreekse treinen behouden tussen Moeskroen en Bergen, die dan echter bollen via de lijnen 94 en 92.

Lijn 161: Brussel - Namen.

Te Brussel-Schuman zijn de twee bijkomende kopsporen nu in dienst genomen. Hierdoor vertrekken nu de treinen die vroeger beperkt waren of vertrokken vanuit Brussel Leopoldswijk in de richting Etterbeek of verder, nu vanaf deze sporen te Brussel-Schuman.

TOERISTISCHE TREINEN : MERKWAARDIGE UITBREIDING VAN HET AANBOD

Met het inleggen van drie nieuwe toeristische treinen vergroot de NMBS deze zomer haar toeristische aanbod tot zo maar eventjes 14 treinverbindingen. In dit verband ware het wenselijk dat deze treinen door de toeristische diensten in een of meer handige brochuurtjes zouden vermeld worden. Dit kan de belangstellende een betere kijk op het geheel aan aanbod vanuit zijn regio geven, dan de nu kris-kras doorheen de reisgids vermelde toeristische treinen. In afwachting van zo'n uitgave geven we daarom aan onze lezers even een beknopt overzicht van deze 14 treinen.

DE DRIE NIEUWE VERBINDINGEN.—Ourthe-Famenne

Gezien de verandering in de reisweg van de Ardennier (zie verder) laat de NMBS nu een nieuwe trein bollen in ongeveer dezelfde richting.

De Ourthe-Famenne bolt dan op zater- zon- en feestdagen tot einde september als Z 3508 vanuit Leuven via Aarschot, Diest, Hasselt, Tongeren, Luik - waar er aansluiting is met de Ardennier - Rivage, Malreux en Marloie naar Jemelle. De terugrit gebeurt als Z 3568 met dezelfde reisweg. Heen: Leuven v. 7.48 - Jemelle a. 10.57 uur. Luik om 9.31 u.
Terug: Jemelle v. 18.15 - Leuven 21.33 uur. Luik om 19.44 u.

—Oostende - Spa

De regelmatige trein Oostende-Wolkenraedt nummer 708, Oostende vertrek om 6.46 uur krijgt nu een rechtstreeks stel tot Spa, met aankomst te 10.15 uur. In de heenrit gebeurt de afkoppeling te Popinster. In de terugrit echter, met vertrek Spa om 19.51 uur (trein 820) wordt eerst naar Verviers-Central gereden en van daaruit terug naar Oostende, a. 23.14 u.

—Rijsel - Oostende

Op zon- en feestdagen in de zomer, dus tot einde september, krijgt de Frans-Vlaamse hoofdstad een rechtstreekse verbinding met de koningin der Vlaamse badsteden Oostende. De Z 8431 vertrekt dan uit Rijsel om 9.07 uur om via Robeka (Roubaix), Toerkonje (Tourcoing), Moeskroen en Brugge aan te komen in Oostende om 10.44 uur. Terug wordt er vertrokken om 19.50 uur in Oostende, met aankomst om 21.28 uur te Rijsel.

DE NIEUWE ARDENNER

De Ardennier gaat nu elektrisch rijden tot Luik-Guillemins. Hierbij wijzigt uiteraard de reisweg. Trein 3500, met vertrek om 8.07 uur te Antwerpen, gaat nu elektrisch bollen naar Luik via Mochelen-Nekkerspoel en Leuven. Te Luik wordt de elektrische lokomotief vervangen door een diesellok. Ook de Luik biedt de Ardennier overstap met de Ourthe-Famenne rond 9.30 u.

De Ardenner bolt dan verder via Rivage, Trois-Ponts, Gouvy - met aansluiting naar Bastenaken- Troisvierges (Ulflingen in 't Letzburgs), Clervaux (Clerv), Ettelbrück, Mersch naar Luxemburg-Stad met aankomst om 12.28 uur. In de omgekeerde richting wordt er om 17.02 uur al vertrokken, te Luik aansluiting gegeven aan de Ourthe-Famenne trein richting Limburg en Kempen, van lokomotief gewisseld en naar Antwerpen gespoord alwaar aankomst om 21.13 uur.

BÛHOUD VAN DE ANDERE TOERISTISCHE TREINEN

- De volgende zomertreinen, enkel tijdens het weekeinde, blijven rijden.
- Antwerpen - Bokrijk, de zogenaamde Hageland-Bokrijk, ook op zaterdag.
  - De 'Westhoek' tussen Antwerpen en De Panne met overstap te Gent.
  - De Ardenner: zie hiervoor.
  - Hasselt-Blankenberge op zon- en feestdagen.
  - De Blankenberge-Express van Antwerpen naar de Oostkust.
  - Luik-Blankenberge.
  - Doornik-Blankenberge via Moeskroen, Kortrijk en IJn 66 naar Brugge.
  - Brussel-Bokrijk: zijnde bijkomende haltes voor de direkte treinen tussen Brussel en Genk.
  - Charleroi-Oostende, tussen 5 en 26 juli dagelijks.
  - Brussel-Bertrix via Namen en Dinant, welke nu een kortere aansluiting verleent in beide richtingen te Brussel-Noord van en naar Antwerpen.
  - Luxemburg-Blankenberge: Deze trein, welke ontstond uit het initiatief van een Luxemburgse zustervereniging, vertrekt om 6.06 uit Luxemburg-Stad naar Blankenberge. Deze trein wordt gereden met CFL-materieel, getrokken door een NMBS-lok.
  - Vergeten we evenmin de dagelijkse uurdienst tussen Antwerpen en Oostende, welke eveneens tijdens het weekeinde een pike toeristische verbinding geeft aan de zonne (hopelijk toch)-kloppers.

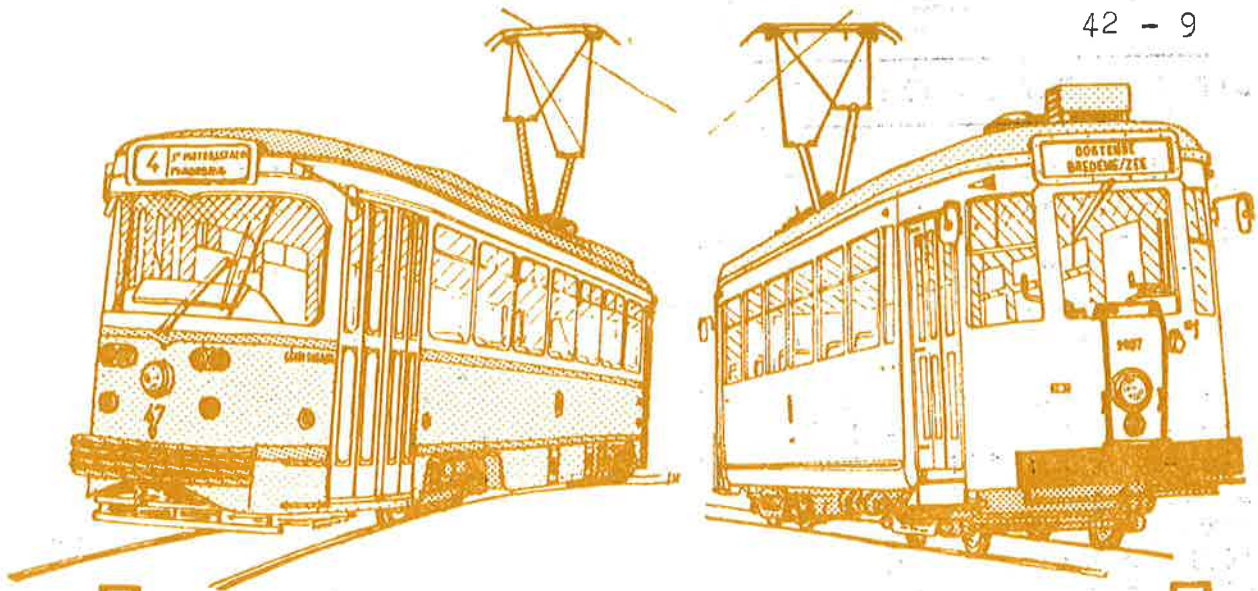
INTERNATIONALE TREINEN

Bij het ter perse gaan van dit artikel beschikken we nog niet over de gids met de internationale treinverbindingen. We vermoeden echter dat er dit jaar weinig wijzigingen te vermelden vallen. Vooral het nu meer algemeen in Europa invoeren van het zomeruur, laat het voor- of achteruitschuiven van de internationale treinen gelukkig wel vermijden.

De tendens tot uitbreiding van het toeristisch aanbod vinden we hier echter ook weer terug. Zo worden er drie nieuwe internationale toeristische treinverbindingen ingelegd, twee naar het zuiden, de derde naar Oostenrijk.

- Den Bosch - Luik (Bressoux) - Biarritz: van 19 juni tot 23 augustus bolt deze trein de nacht van donderdag op vrijdag voor de heenreis en de nacht van vrijdag op zaterdag terug naar de roegengebieden. Tussen Luik en Biarritz is deze trein tevens voorzien van autolaadwagens.
- Costa-Brava Express: van 5 juni tot 4 september bolt deze trein heen op donderdag en terug op vrijdag van Den Haag naar Port-Bou. Op het NMBS-net wordt gestopt te Berchem, Brussel-LW en Namen.
- See-Express: van 1 juni tot 1 september rijdt deze derde nieuwe trein van Brussel op zondag naar Bozen in Zuid-Tirol (Italië). Bijzonder aan deze trein is dat er niet gestopt wordt tussen de Belgische en Oostenrijkse grens. In de trein is er ook een bar-discorijtuig, gebouwd in de CW Mochelen.

-- De redactie is graag bereid op een of ander punt in verband met het spoorboekje terug te komen, mocht daartoe belangstelling bestaan bij onze lezers. Aanvullingen op dit artikel zijn eveneens welkom.

trampoost

OM EN BIJ DE BEDRIJVEN.

UIT DE METROPOOL - MIVA:

* Zoals wij reeds vroeger hebben gemeld, zijn mw 2086 en 2087 in een nieuwe kleur (rood en gebroken wit, met een zwarte en witte streep) in dienst gekomen.

Deze nieuwe kleurencombinatie schijnt de goede te zijn, en nu zijn ook de 2019, 2125 en 2039 in het stadsbeeld verschenen in de nieuwe huisstijlkleuren.

Naar verluidt heeft Verkeerswezen zijn goedkeuring gehecht aan de verdere omschildering van de vloot.

* Op 21 juli waren naar jaarlijkse gewoonte, weer verschillende manifestaties voorzien in de Scheldestad, met de daarbij horende omleggingen. Op een bepaald ogenblik zijn twee rijtuigen van lijn 11 via lijn 8 naar het Groenplein gereden. Een heel ongewoon gezicht, zo een rijtuig van lijn 11 aan de Nationale Bank en op de Sint Jorispoort!

* De 2072 rijdt nog even vrolijk rond in zijn groen kleedje, evenals de bleekgezicht-bloementrams. De 2072 is nu ook op lijn 8 te zien, nadat deze terug ten dele met niet-Schärffenberg-rijtuigen is uitgerust. Verder treft men hem aan op lijnen 10, 11 en 24. Toch wel opvallend.

Voor alle trams is nu een mobilfoonuitrusting besteld. De 20 rijtuigen van lijn 7 die daar nu mee uitgerust zijn, zullen eveneens een nieuwe ontvangen, van een ander type.

* Wegens de jaarlijkse vakantie in het bouwbedrijf liggen de werken aan de ondergrondse praktisch stil. Einde juli zal de activiteit op alle fronten worden hervat. Uit de kranten vernamen wij dat de spoorwegbrug aan de Schijnpoort, volgend jaar door de zorgen van de pré-metro zal worden gemoderniseerd, lees geheel vervangen. Eindelijk zouden wij zo zeggen. Er zullen geen tranen vloeien bij het verdwijnen van deze onmogelijke draak, die buiten de vele diensten aan de Sinjoren bewezen, wel evenveel kwaad bloed zal gezet hebben. Wie die verkeershinder nog op de gevoelige plaat wil leggen moet niet meer wachten. Neemt U dan ook eens een kijkje in de Halenstraat, waar werken aan de riolering worden uitgevoerd, met tramverkeer op enkelspoor!

 UIT DE ARTEVELDESTAD - MIVG.

---

* De MIVG mocht 36 nieuwe bussen in gebruik nemen. Ze werden op volgende data afgeleverd:

ab 77 - 14 apr; 78 - 21 apr; 79 - 22 apr; 80 - 25 apr;
 81 - 28 apr; 82 - 30 apr; 83 - 9 mei; 84 - 7 mei; 85 - 19 mei;
 86 - 12 mei; 87 - 22 mei; 88 - 27 mei; 89 - 30 mei; 90 - 23 mei;
 91 - 5 jun; 92 - 9 jun; 93 - 21 mei; 94 - 10 jun; 95 - 13 jun;
 96 - 6 jun; 97 - 12 jun; 98 - 17 jun; 99 - 18 jun; 100 - 19 jun;
 101 - 20 jun; 102 - 23 jun; 103 - 24 jun; 104 - 27 jun;
 105 - 25 jun; 106 - 1 jul; 107 - 2 jul; 108 - 7 jul; 109 - 3 jul;
 110 - 9 jul; 111 en 112 op 10 juli 1980.

De voertuigen 113, 114 en 115 zullen pas na 15 aug. geleverd worden. De nieuwe bussen hebben een zwaardere motor en hun kop lijkt sterk op de meest recente NMVB-bussen. Ze hebben grotere rijruiten, en meer komdortabele zittingen. De binnenverlichting is langs beide zijden in de lengte van het rijtuig aangebracht. De zijfilm is in het dak gemonteerd. Het leeggewicht van de bus is 500 kg. zwaarder, waardoor er slechts 88 reizigers kunnen meegenomen worden, tegenover 95 in de vroegere rijtuigen.

15 apr: In de loop van deze week is een overloopwissel aangebracht bij het Rabot, voor lijn 10. Dit in verband met een voorziene lange onderbreking van het spoor richting station. Een kraan en andere machines zullen op dit spoor geplaatst worden voor uit te voeren kollektorwerken.

17 apr: Lijnen 10, 21 en 22; In de Bernard Spaelaan is de rijdraad voor een nog te plaatsen overloopwissel aangebracht. Dat in verband met een aanstaande onderbreking van de Rozemarijnbrug, die gans vernieuwd wordt. Tijdens deze week is ook het "kasteeltje", de vroegere kantoren van de MIVG, naast de stelplaats, gesloopt.

19 apr: aanvang van de vijfjaarlijkse Gentse Floralien. De trams en bussen van de MIVG zijn bevestigd. Ekstra trams rijden op lijn 4, het traject van de doorstreepte diensten.

23 apr: Op de Coupure is ten behoeve van lijn 10 een overloopwissel geplaatst, i.v.m. keermogelijkheden van de rijtuigen tijdens de herbouwingswerken van de Rozemarijnbrug.

24 apr: Deze week wordt het overloopwissel in de Papegaaistr. dat sedert jaren dichtgelast was, weer opengemaakt, voor keermogelijkheden op lijnen 21 en 22 tijdens de werken aan de Rozemarijnbrug.

Vanaf 9u.30 rijden de trams van lijn 10, komend van de Muidebrug, over het overloopwissel aan het Rabot, op tegenspoor, om via het bestaande wisselkompleks op de Begijnhoflaan weer op het normale spoor te komen. Seinrichtingen zijn er nog niet, maar de plaatsing ervan is voorzien.

28 apr: Door een grote brand in de Zonnestraat, hoek Veldstr. is het tramverkeer onmogelijk op de lijnen 4, 21 en 22. Vervangingsautobussen zijn ingelegd.

ab 660 is vanaf vandaag in verbouwing genomen voor ekstra diensten. De enkele zitplaatsen worden door dubbele vervangen, en de lijnfilms zijn verdwenen.

De seinrichting op lijn 10 bij het Rabot is nu geplaatst.

29 apr: Vanaf vandaag zijn de tramdiensten op lijnen 10, 21 en 22 onderbroken aan de Rozemarijnbrug. Deze wordt gesloopt en door een nieuwe vervangen. De werken zullen enkele maanden duren. Tussen het station en de brug rijden de trams met een blanco-film. Achter het voorraam staat een plaat met de reisweg. De trams tussen Gentbrugge en de brug keren nu over

het overloopwissel van de Papegaaistraat terug. Voordien had nog nooit een PCC over deze verbinding gereden. De eerste die dat nu wel deed was de 25 van lijn 22. Lijn 10, komend van de Muidebrug keert nu terug op de Coupure.

1 mei: Als gevolg van de 1 mei-optocht in het Centrum, zijn talrijke tramlijnen- en buslijnen- omgelegd geworden. Op de vandaag geopende tentoonstelling in stp Woluwe van de MIVB hangt de prachtig gerestaureerde bw 55 achter mw 328. De 55 is sedert 1969 buiten dienst, en de 328 sinds einde 1972.

2 mei: PCC 09 is herschilderd.

5 mei: Ab 23 is op spanschroeven geplaatst voor sloping. De ab 77 zal de 23 vervangen in het rijtuigenpark.

9 mei: Ab 23 is in stukken gebrand. Ab 680 (ongeval van 31 mei 1979) is naar de sloopplaats gebracht, terwijl de 678 van alle bruikbare onderdelen beroofd is. Ab 660 is na zijn verbouwing (zie 28 april) afgekeurd, en zal gesloopt worden. Van de reeks 660 - 683 (bouwjaar 1969) zullen de 660, 674, 675, 676, 677 t/m 683 gesloopt worden als er voldoende nieuwe bussen zijn. De overigen zullen worden ingezet voor ekstra-diensten. Zij zullen de enkele rijtuigen van de reeks 500 vervangen, die verkocht zullen worden.

10 mei: mr 339 maakte een rondrit door de stad, maar raakte bij de Rozemarijnbrug defekt, en werd door de PCC 30 vervangen. Dat gebeurt dus niet alleen voor VeBOV.

12 mei: De nieuwste bussen zijn vandaag in dienst gekomen. De eerste die buitenreed was ab 77 op lijn 71, en verder ab 81 op lijnen 70/71, 78 en 80 op lijn 9, en ab 79 op lijn 75. ab 680 is vandaag verschroot, en de 660 wordt geplukt. PCC 12 is in herschildering.

14 mei: ab 681 wordt geplukt;

19 mei: ab 678 is verschroot, na aanvang op 16 mei. ab 660 verschroot, en ab 677 wordt geplukt.

30 mei: De spoorvernieuwingen in de Veldstraat zijn hervat.

6 juni: Lijn 1: Vanaf 15u. tot einde dienst keren de rijtuigen van lijn 1 terug op het overloopwissel aan het einde van de Ferrerlaan, wegens een feestmarkt op het Van Beverenplein. Op de lijnen 17 en 70 voorziet men een verlenging op 18 aug. In verband daarmee zijn nieuwe lijnfilms besteld bij een firma in Nederland. Ab 90 is nu al voorzien van een dergelijke film waarbij het kleurenschema sterk veranderd is. Hierop komen wij in een volgend nummer terug.

9 juni: Op de Nederkouter (lijn 4) is een spoorbreuk vastgesteld. De trams mogen er echter traag overheenrijden. De spoorvernieuwingen naderen het einde van de Veldstraat. Ab 90 voor de eerste maal in dienst, en met nieuwe lijnfilm. Vanaf 13 juni worden de nieuwe bussen voorzien van nieuwe films.

17 jun: De spoorkruising bij het Gerechtshof (lijnen 4 en 21-22) is blootgelegd voor vervanging tijdens de nacht.

26 jun: Sinds enkele weken wordt 's nachts, één nacht per week, nieuwe rijdraden gespannen. Dat is nu gebeurd op volgende lijnsekties: lijn 4: Lge Steenstr. Isolator tot kerk H. Kerst, isolator in beide richtingen. Isolator Salvatorstr. tot Neuseplein in beide richtingen. Lijn 1 en 21/22: Recolettenbrug - Kouter - H. Lippensplein (1 richting) en Gravensteen tot isolator Veerleplein in beide richtingen.

VeBOV - KRANT - VERENIGINGSNIEUWS.

EXPO - TRAIN.

Van 5 tot 8 september a.s. wordt er in het station van Bergen en de nabije omgeving een tentoonstelling gehouden van grote- en miniatuurspoorwegen. Verschillende henegouwse clubs werken hieraan mee.

PLEZIERTREIN OP DE VENNBAHN.

Bij gelegenheid van het duizendjarig bestaan van het Prinsbisdom Luik, organiseert de G.T.F. op zaterdag 23 augustus aanstaande een rondrit over de lijn van de Hoge Venen. De trein rijdt onder de naam Le Fagnard.

Reisweg: Luik G. - Verviers - Welkenraedt - Eupen - Raeren - Monschau - Sourbrodt - Waismes - Sankt Vith - Malmedy - Trois-Ponts - Comblain - Luik G.

Vertrek: Luik G. om 9u.30, met aankomst Luik G. omstreeks 20 u.

Prijs: Volwassenen: 370 fr, en jongeren beneden 16 jaar: 130 fr.

Deze prijzen zijn van toepassing op de speciale trein van Luik tot Luik. Daarin is begrepen: een aperitief, dokumentatiemap en deelneming aan een loterij.

Maaltijd: Een speciaal millenium-menu kan bekomen worden in een bekend restaurant in St Vith, aan de prijs van 355 fr. De maaltijd omvat: voorgerecht, hoofdschotel en nagerecht. Dit middagmaal is niet verplicht.

Inschrijvingen: vóór 16 augustus schriftelijk bij de G.T.F. BP 191 - 4000-Liège 1.

Een aan uzelf geadresseerde briefomslag, met 9 fr gefrankeerd dient te worden bijgevoegd.

N.M.B.S: De NMBS verleent een vermindering van 50% op een retourkaartje van uw woonplaats naar Luik. Bij de terugreis moet U aan het controlepersoneel uw kaartje van Le Fagnard kunnen voorleggen om uw 50% vermindering te kunnen rechtvaardigen.

Aan U....de gelegenheid om een fijne dag te beleven, maar om er ECHT van te genieten: uw plaats is IN DE TREIN, niet langs de spoorberm!

Als U... via dit bereicht wenst deel te nemen aan deze uitzonderlijke rondrit, wilt U dan zo vriendelijk zijn in uw aanmelding te vermelden: MET DE GROETEN VAN VeBOV. De G.T.F. zal er U dankbaar om zijn.

EN NU Onmiddellijk reageren! Het is te verwachten dat de trein volzet geraakt, en dus....

TENTOONSTELLING SPOOR - WEGEN.

Van 13 juni tot 31 augustus wordt er een workshop gehouden, gevolgd van 1 tot 30 september van een tentoonstelling in het Provinciaal Automuseum Houthalen. Deze tentoonstelling is georganiseerd door Projekt Industrieel Erfgoed, in opdracht van het Komitee voor de viering van 150 jaar België.

Aan deze workshop en tentoonstelling wordt deelgenomen door de VeBOV, afdeling Limburg-Kempen. Dat alléén is al een reden om er eens een bezoek te brengen, maar beslist ook de gedane inspanningen vragen uw aandacht! Voor mogelijk bijkomende inlichtingen: Projekt Industrieel Erfgoed, Begijnhof 59, 3800 - Sint-Truiden. Tel: 011 - 67.65.79.

IN AUGUSTUS IS ER GEEN VeBOV-VERGADERING IN ANTWERPEN.

VERGADERINGEN.

Tegen de traditie in, is er dit jaar in de maand augustus GEEN vergadering te Antwerpen. Inderdaad, de derde vrijdag valt op vrijdag 15 augustus, moederdag, en begin van een lang week-einde waarmee talloze Antwerpenaars hun vakantie beginnen. Deze dag is op alle gebied een zondag, zodat er bijna geen bezoekers aan onze maandelijkse bijeenkomst moeten verwacht worden. Omdat de VeBOV de beschikking heeft over de zaal, enkel en alléén op de derde vrijdag, kan deze vergadering ook niet verschoven worden naar een andere dag. Daardoor is er dus deze maand géén vergad ring in Antwerpen. Ook in Brussel en Gent zijn geen bijeenkomsten voorzien. Wie naarstig doorwerkt is de afdeling Limburg - Kempen. Hun maandelijkse bijeenkomst vindt plaats op woensdag 6 AUGUSTUS, om 20u. in de Spothal van en te ZOLDER. Programma: 150 Jaar spoorwegbedrijvigheid in Groot-Brittanië. Is U die avond vrij, ga dan eens naar Zolder. Op woensdag 3 september brengt deze afdeling U een filmische impressie over "Stoomtraktie in Duitsland", verzorgd door de heer Verdeyen. Eveneens in de Sporthal Zolder, om 20 uur.

STOOM IN TURNHOUT.

Op zaterdag 20 september organiseert onze zustervereniging in Turnhout, de TGT, een bijeenkomst voor stoom-modelbouwers, in het kader van de Tjlfesten. Wie modelbouwer is van stoomloks kan dan zijn werk tonen en laten rijden op de Grote Markt. Wie hieraan wenst deel te nemen wende zich tot het VeBOV-sekretariaat.

STOOMTREIN OOSTENDE - MARIEMBOURG.

Op 27 september aanstaande rijdt weer de stoomtrein. Deze keer van Oostende naar Mariembourg. Organisatie: NMBS in samenwerking met VeBOV en BVS. Nadere gegevens volgen in ons volgend blad.

VeBOV's Vakantiegids.

- De NMBS stelde ons een aantal folders ter beschikking over mini-trips. Deze waren te zwaar om bij de vakantiegids te voegen. Wij stellen ze ter uw beschikking in het VeBOV-Centrum en op de bijeenkomsten.
- Ter aanvulling weze vermeld dat in het Groothertogdom Luxemburg op zon- en feestdagen de TRAIN 1900 bolt. Met stoom of spoorbus wordt er dan gereden op de normaalsporige lijn van Bois de Rodange (Rodingen), op zowat een kwartiertje gaans van het station Rodange, op de lijn Luxemburg - Longwy.
- Aandachtige lezers hebben ongetwijfeld bemerkt dat onder de hoofding "Provincie Luik" de S.T.I.V. ontbrak. Wie over deze maatschappij meer inlichtingen heeft (materieelsbestand) mag ons die nog bezorgen.
- Enkele leden bezorgden ons informaties over toeristische lijnen in o.m. Wales en Skandinavië. Onze vakantiegids was evenwel enkel op België afgestemd. De tegezonden informatie komt echter later nog aan bod.
- In dit nummer is een vouwblad toegevoegd over het Nederlands spoorwegmuseum in Utrecht.
- LOBBES - THUIN. De ASVi deelt ons mede dat zij hun toerische tramritten rijden op 2,3, 10, 15, 17, 24 en 31 augustus, en op 7 en 14 september. Gereden wordt met oud NMVB-materieel, op lijn 92 tussen Lobbes en Thuin. Vertrek Lobbes-écoles om: 12u.06, 13u.40, 14u.30, 15u.30, 16u.30 en 17u.30. Vertrek Thuin:(ville basse) 13u.20, 14u.00, 15u.00, 16u.00, 17u.00

Het laatste vertrek is om 17u.48 in Thuin, en deze tram rijdt door naar Trazegnies-dépôt, aank. 18u.55
De eerste rit vanuit Lobbes-écoles, 12u.06 vangt aan in Trazegnies - dépôt om 11u.15.

Thuin en Lobbes zijn te bereiken: per trein vanuit Charleroi-sud; per tram vanuit Charleroi (lijn 92) en vanuit Anderlues, (lijnen 91 en 92). Uurregelingen over deze lijn vindt U ook in het VeBOV - Centrum.

MOROP - KONGRES.

Het "Verbond van Europese Modelspoorwegbouwers en Spoorvrienden" beter bekend als MOROP, houdt haar 27° Kongres in Interlaken van 28 september tot 4 oktober. Bij gebrek aan een Belgische Federatie - een initiatief waaraan echter druk gewerkt wordt -, kunnen VeBOV-leden toch reeds deelnemen aan dit kongres en de ermee samenhangende uitstappen op de BOB, WAB, BLS(Simplonrit) Blonhay - Chamby. Tevens wordt er in Interlaken een grootse Rail-In tentoonstelling gehouden met een materieelsshow en heel wat modelbouw treintafels. Voor inlichtingen en deelname (kosten rond 15.000 fr) wende men zich DRINGEND tot sekretariaat.

Ook in Zwitserland: van 25 oktober t/m 9 november wordt er in Basel een tentoonstelling gehouden omtrent 100 jaar Modelspoorweg. Hier zullen heel wat rariteiten te zien zijn, zoals een "Tramway Eléctrique" uit 1900 van Märklin, en Tin-Plate modellen. Op 1 en 2 november is er tevens een Sammlerbörse en op 8 november een Auktion.

BEZOEK C.W. MECHELEN.

In september zijn er enkele Open Deur-dagen in de CW Mechelen van de NMBS. De VeBOV zal hieraan een groepsbezoek brengen. Meerdere inlichtingen in ons volgend blad.

DIENSTREGELING STOOMTREINEN NEDERLAND.

Nederland kent verschillende museumlijnen waar met stoomtractie gereden wordt. Een dienstregeling van al deze lijnen is te raadplegen in het VeBOV-Centrum. Mits overschrijving van 1 gulden op rekening (postgiro) 3988705 van H. Vellekoop - Op Oude Rails-Postbus 97620 - Den Haag, wordt deze dienstregeling U toegezonden.

TE GAST IN ANTWERPEN.

Het Verband Deutscher Verkehrs-Amateure houdt haar jaarlijks kongres dit jaar in Antwerpen. Zij zullen van 18 t/m 22 augustus te gast zijn in de Metropool, en van daaruit hun uitstappen richten naar Brussel, Charleroi, Gent, Oostende en Rijsel. Op maandag 18 aug. bezoeken zij het Antwerpse tramnet en de werken aan de ondergrondse. De VeBOV biedt een dia-avond aan op zondag 17 augustus om 19u.30 in het auditorium van het Eurôtel, Copenicuslaan 2. Wie vrij is... Ten behoeve van onze Duitse gasten zal het VeBOV-Centrum op een nog nader te bepalen avond open zijn.

NAJAARS-UITSTAP.

Het ligt in de bedoeling dat de VeBOV in oktober een bezoek zou brengen aan de werkhuizen BN te Brugge, en in aansluiting daarop, een rondrit aan de kust met de nieuwe NMVB-tram. Wij leggen daaromtrent de nodige kontakten, en indien wij de vereiste toestemmingen krijgen, denken wij aan zaterdag 4 of 18 oktober. Van zodra meer gegevens, leest U er meer over.